

XIV Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання»

17 жовтня 2025 року в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі вчотирнадцяте пройшов Всеукраїнський історико-культурологічний форум «Сікорські читання». Цей традиційний захід щороку об'єднує когорту людей дотичних до вивчення та збереження нашої культурної спадщини.

Завдяки цьому зібранню, яке традиційно приймає у своїх стінах університет разом з постійним співorganizаторами – Національним історико-етнографічним заповідником «Переяслав» та Національною спілкою краєзнавців України, – діячі культури, науковці, митці, освітяни, студентська молодь та широка громадськість мають нагоду вшанувати пам'ять відомого музейного діяча Героя України Михайла Івановича Сікорського (1923–2011).

Урочиста частина зібрання відбулася вкотре відбулася у конференц-залі імені Василя Сухомлинського. На початку прозвучав Державний Гімн України, після чого усі присутні вшанували пам'ять полеглих співгромадян у російсько-українській війні. За багаторічною традицією робота форуму розпочалася з прослуховування однієї з улюблених пісень М. І. Сікорського «Сіла птаха» та переглядом документальних світлин.

«Переяслав», доктор філологічних наук, професор Марина Навальна й очільник Переяславської громади Вячеслав Саулко. У їх промовах звучали спогади про Михайла Івановича та тези про те, що у час війни збереження культурної спадщини набуває не лише глибокої актуальності, а й національного значення, адже безпека держави починається з історії, зі знання минулого та нових наративів, які ми маємо створювати для майбутніх поколінь.

З вітальними промовами до учасників цьогорічних «Сікорських читань» звернулися: ректор Університету Григорія Сковороди в Переяславі, доктор історичних наук, кандидат політичних наук, професор, почесний краєзнавець України Віталій Коцур; голова Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, почесний краєзнавець України Олександр Реєнт; заступник генерального директора з науково-методичної роботи, в.о. генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника

Починаючи з 2012 р. щорічно в межах форуму відбувається вручення Премії імені Героя України Михайла Івановича Сікорського Національної спілки краєзнавців України. Лауреатами 14-го вручення стали троє осіб:

Костенко Юрій Васильович (нар. 1945, Київ) – видатний український археолог, дипломат, Надзвичайний і Повноважний Посол України (1992). Після закінчення Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка в 1968 році розпочав кар'єру в Міністерстві закордонних справ України, де пропрацював понад 45 років. Пройшов шлях від посади аташе до першого заступника Міністра закордонних справ, демонструючи високий професіоналізм у дипломатичній службі. Обіймав посади Посла України в Австрійській Республіці (1992–1994), Федеративній Республіці Німеччина (1995–1997), Японії та Філіппінах за сумісництвом (2001–2006), а також у Китайській Народній Республіці та Монголії за сумісництвом (2009–2012). Як Постійний представник України при міжнародних організаціях у Відні (1988–1994) брав участь у сесіях Генеральної Асамблеї ООН, конференціях ЮНЕСКО, МАГАТЕ, МОП, ОБСЄ, а також у переговорах щодо Договору про скорочення звичайних озброєнь в Європі та Договору про відкрите небо.

Паралельно з дипломатичною діяльністю Юрій Костенко активно займався археологією, зокрема дослідженням Переяславщини. Він є автором численних наукових праць, серед яких книги: «Становлення двосторонньої дипломатії Української держави – Відень, Бонн, Токіо»

(2007), «Археологічні пам'ятки Середнього Потрубіжжя» (2015), «Неолітичні пам'ятки Середнього Потрубіжжя» (2020), «Пам'ятки пізнього Трипільля у Середньому Потрубіжжі» (2020), «Пам'ятки доби бронзи Середнього Потрубіжжя» (2021), «Пам'ятки передскіфського та скіфського часу Середнього Потрубіжжя» (2024). Оpubлікував понад 200 статей та інтерв'ю з питань міжнародних відносин і 11 статей з археології. Один із першовідкривачів пізньопалеолітичної пам'ятки біля с. Семенівки (1984).

Якименко Іван Петрович (нар. 8 вересня 1951, с. Положаї, Переяслав-Хмельницький район, Київська обл.) – відомий краєзнавець, громадський діяч, міський голова Переяслава (2006–2010), почесний житель міста (2015). Після закінчення Ташанської середньої школи (1968) навчався на електроенергетичному факультеті Київського політехнічного інституту. Працював у Переяславі-Хмельницькому на різних посадах: інспектор енергонагляду, головний механік фабрики художніх виробів ім. Б. Хмельницького, механік ВО «Київприлад», викладач спецпредметів, заступник директора та майстер виробничого навчання ПТУ-22 (1983–1994).

У 1998–2006 роках був депутатом Переяслав-Хмельницької міської ради, а в 2006–2010 роках – міським головою. З 2016 року очолює громадську організацію «Відродження Переяслава». Активно сприяв розвитку культурної та історичної спадщини міста, зокрема був членом оргкомітету з відзначення 1100-річчя заснування Переяслава (2006–2007) та Міжнародної наукової конференції «Переяславська земля

та її місце в розвитку української нації, державності і культури» (2007). Постійний учасник форуму «Сікорські читання» (2012–2024). Входить до редакційної колегії видання «Переяслав у віках» (2007). Автор монографії «Положаї крізь віки» (2011). Сприяв встановленню пам'ятних знаків у Переяславі: «1100-річчя першої літописної згадки про Переяслав» (2007), «Жертвам Голодомору 1932–1933» (2009), «Камені спотикання» (жертвам нацизму, 2009), «Герою України Михайлу Сікорському» (2023).

Савсюк Інна Юріївна (нар. 1990) – директор Комунального закладу Миронівської міської ради «Миронівський краєзнавчий музей» (з червня 2021). Закінчила Київський національний університет ім. Тараса Шевченка за спеціальністю «Історія» (2013, магістр історії). З 2018 року працює в Миронівському краєзнавчому музеї, спочатку як науковий співробітник, а з 2021 року – як директор. За час роботи зарекомендувала себе як інноваційний та ефективний керівник, який активно розвиває музейну діяльність і популяризує культурну спадщину Миронівської громади. Інна Юріївна залучила значні ресурси для розвитку музею, подавши 11 заявок на грантові програми від Благодійного фонду «МХП-Громаді», House of Europe та Українського культурного фонду, з яких 5 проєктів отримали фінансування. Одним із ключових досягнень став проєкт «Відродження традиції» (2022), у рамках якого було реставровано ткацький верстат в експозиції музею. Це дозволило відродити традиційне ремесло ткацтва,

залучити відвідувачів до майстер-класів, підвищити інтерес до музею та популяризувати місцеві традиції. Завдяки її ініціативам музей став важливим осередком культурного життя громади, зокрема для дітей та молоді.

Разом з тим Національна спілка краєзнавців України в особі Олександра Реєнта нагородила за активну науково-дослідницьку та просвітницьку діяльність у популяризації історії рідного краю таких науковців-дослідників, сковородників та містян: Тетяну Ткаченко, Вячеслава Редзюка, Наталію Новородовську, Юрія Костенка, Віталія Іващенко, Олександра Прядка та Юрія Коржова.

Зібрання продовжилося спільним засіданням Правління та Переяславського осередку Національної спілки краєзнавців України, у ході якої завідувачем відділу археології НІЕЗ «Переяслав», кандидатом історичних наук Олександром Колибенком було презентовано видання тематики «Переяславщина: сторінки історії краю», які побачили світ у 2024-2025 роках.

Головним науковим майданчиком форуму стала II Всеукраїнська наукова конференція «Україна в культурно-історичних процесах минулого і сьогодення». Цей формат ще минулоріч змінив традиційний круглий стіл «Краєзнавство Переяславщини: події, проблеми, постаті», який відбувався в межах зібрання, починаючи з 2013 р. Більше про цю конференцію читайте на нашому сайті вже на початку наступного тижня.

Також учасники та гості цьогорічних «Сікорських читань» мали нагоду презентацію художніх робіт «Мистецький вернісаж» у аудиторіях кафедри образотворчого мистецтва і методики навчання факультету мистецтва, менеджменту, педагогіки і психології УГСП, а також

виставки «Літописець сучасної України» (до 110-річчя Героя України П. Т. Тронька) у Музеї «Заповіту» Т. Г. Шевченка» НІЕЗ «Переяслав».

**Пресслужба Університету
Григорія Сковороди
в Переяславі**